

SXEDIO.J2

19.4.1956: Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΤΟΥ ΑΚΕΛ ΕΞΕΚΙΑΣ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ ΜΕΤΑΦΕΡΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΙΣ ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΦΥΛΑΚΕΣ ΣΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΜΕΣΩΣ ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΟΙ "ΕΞΩ" ΓΙΑ ΝΑ ΤΟΝ ΒΟΗΘΗΣΟΥΝ ΝΑ ΑΠΟΔΡΑΣΕΙ

Η εφημερίδα "Χαραυγή", όργανο του ΑΚΕΛ, στο δεύτερο μέρος του ρεπορτάζ της για την απόδραση του Γ.Γ. του Κόμματος Ε. Παπαϊωάννου από τις Κεντρικές Φυλακές διά του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας ανέφερε στη συνέχεια:

"Γεγονός βέβαια ήταν πως η κατάσταση της υγείας του κ. Παπαϊωάννου, σ' όλη την περίοδο της κράτησης του, (Δεκέμβρης 1955- Απρίλης 1956) δεν ήταν καλή. Από τη μεταφορά του μάλιστα στις Κεντρικές Φυλακές από το στρατόπεδο Δεκέλειας, βρίσκεται υπό την επίβλεψη του κυβερνητικού ιατρού κ. Χατζηευτυχίου.

Σ' όλο αυτό το διάστημα απανωτές αιτήσεις του Γ.Γ. του ΑΚΕΛ για εισδοχή του στο Γενικό Νοσοκομείο απορρίπτονταν ή μια μετά την άλλη, αλλά το πράγμα δεν σήκωνε περαιτέρω αναβολή.

Οι "έξω" (τα στελέχη του ΑΚΕΛ που βρίσκονταν εκτός φυλακών και είχαν αναλάβει να συμβάλουν στην απόδραση του Ε. Παπαϊωάννου όπως οι Ανδρέας Φάντης και Γ. Κατσουρίδης που δεν συνελήφθησαν) συνεχώς διαμηνούσαν ότι "τα πάντα ήταν έτοιμα" και ότι η μεταφορά (του Παπαϊωάννου στο Νοσοκομείο) έπρεπε να γίνει "τώρα που οι δουλειές στα κτίσματα κρατούν ακόμα".

Έπρεπε, συνεπώς, το εγχείρημα να επισπευσθεί και προς τον σκοπό αυτό η κατάσταση της υγείας του κ. Παπαϊωάννου να "επιδεινωθεί".

Πράγματι το βράδυ της 18ης Απριλίου ο Γ.Γ. του ΑΚΕΛ "πέφτει του ...θανατά". Ολόκληρος ο θάλαμος δεν κλείνει μάτι από την εξαιρετικά "ανήσυχη" νύκτα του

αρρώστου που "πονεί" και "βογγά". Το πρωί της άλλης μέρας το στρατόπεδο είναι ανάστατο, στα χείλη όλων βρίσκεται το "ζήτημα Παπαϊωάννου".

" Το πρωί εκείνης της ημέρας, μας λέγει ο δήμαρχος Λάρνακας κ. Γ. Χριστοδουλίδης- αντιπροσωπεία κρατουμένων από τους Κ. Παρτασίδη, Χαμπή Μιχαηλίδη, Ν. Μαυρονικόλα και εμένα υποβάλαμε προς τη διεύθυνση των φυλακών, μέσον του Αγγλου λοχία που τον αποκαλούσαμε "γερμανό" το αίτημα, αίτημα όλων των κρατουμένων, όπως τονίζαμε της άμεσης μεταφοράς του φίλου Παπαϊωάννου στο Γενικό Νοσοκομείο. Υπεγραμμίζαμε την "κρисиμότητα" της κατάστασης του και την ευθύνη της διεύθυνσης των φυλακών σε περίπτωση οποιασδήποτε ολιγωρίας..."

Αλλά ας ακούσουμε και τον Γ. Γ. της ΕΚΑ κ. Χαμπή Μιχαηλίδη:

"...Αυτή τη στιγμή που σας μιλώ σαν να ξαναζώ εκείνες τις στιγμές του στρατοπέδου. Τις εκδηλώσεις των συγκρατουμένων μας, το επίμονο αίτημα τους για μεταφορά του Γ.Γ. του ΑΚΕΛ στο Γενικό Νοσοκομείο... Εδώ πρέπει να πω ότι οι σύντροφοι μας πίστευαν πραγματικά ότι η υγεία του φ. Παπαϊωάννου είχε επιδεινωθεί κρίσιμα, μια και δεν είχαν υπ' όψη τους ότι η "επιδείνωση" αυτή ήταν μέρος του γενικότερου σχεδίου απόδρασης-ενός σχεδίου που όπως αντιλαμβάνεσθε, έπρεπε να παραμείνει μυστικό. Γι' αυτό, όταν ο γιατρός Χατζηευτυχίου που κλήθηκε από τη διεύθυνση των φυλακών να εξετάσει τον "άρρωστο" αποφάνθηκε ότι δεν ήταν απαραίτητη η μεταφορά του στο Γενικό Νοσοκομείο " εφ' όσον υπάρχει νοσοκομείο των φυλακών αντιμετώπισε πραγματική θύελλα: "Αίσχος, θέλετε να τον πεθάνετε. Είστε όλοι συνένοχοι".

Η αντίδραση των κρατουμένων υπήρξε αληθινά καταλυτική για τον κυβερνητικό γιατρό..."

Κάτω από την πίεση αυτή, ο κ. Χατζηευτυχίου αναγκάζεται να αναθεωρήσει την απόφασή του:

" Οι αρχικές επιφυλάξεις του- θα μας πει ο κ.

Στέλιος Ιακωβίδης, διευθυντής της Χαραυγής- άρχισαν να κάμπτονται, Οι κατηγορίες που του πρόσαπταν οι κρατούμενοι: "Είσαι ένας μαζί τους, θέλεις και συ να τον πεθάνεις" εξανέμισαν τους ενδοιασμούς του. Έτσι αφού εξετάσει για δεύτερη φορά τον "άρρωστο" να διατάξει την εισδοχή του στο Γενικό Νοσοκομείο. Κατά τις δώδεκα το μεσημέρι της 19ης Ιουλίου, ένα ασθενοφόρο αυτοκίνητο με ένοπλους φρουρούς, θα μεταφέρει τον φ. Παπαϊωάννου μέχρι το Γενικό Νοσοκομείο... Η πρώτη φάση του σχεδίου στεφόταν με επιτυχία".

Η ΔΕΥΤΕΡΗ ΦΑΣΗ: Από τη στιγμή που ο Γ.Γ. του ΑΚΕΛ βρίσκεται στον θάλαμο πολιτικών κρατουμένων, τρίτο όροφο του Γενικού Νοσοκομείου, τα πάντα έπρεπε να κινηθούν γοργά. Η απόδραση προπαντός έπρεπε να πραγματοποιηθεί μέσα στο πρώτο εικοσιτετράωρο, προτού δαπιστωθεί η "φύση" ή καλύτερα η πλασματικότητα της ασθένειας του κ. Ε. Παπαϊωάννου. (Η κάποια υποτονία του ήταν συνέπεια του ότι επί δυο σχεδόν ημέρες ούτε είχε κοιμηθεί, ούτε είχε φάγει...). Η απόδραση ορίζεται έτσι για την επομένη, Παρασκευή 20 Απριλίου, στις δύο το μεσημερι.

Στο μεταξύ ο καθοδηγητικός πυρήνας των "έξω" που από καιρό είχε καταστρωμένο το σχέδιο του, επισκοπεύει όλες τις λεπτομέρειες: Ο Νικόλας Μεσαρίτης να ελέγξει για τελευταία φορά το σχέδιο. Να συνεννοηθεί από βραδύς με τον Αντώνη Τουφεξή, για να του παραδώσει εργατικά ρούχα που θα χρησιμοποιούνταν από τον Γ. Γ. του ΑΚΕΛ ευθύς μόλις περνούσε στα κτίσματα της νέας πτέρυγας...

Ο Τουφεξής από το πρωί να ξεδέσει ή χαλαρώσει το τελάρο του "κοντραμπλακέ" που χώριζε τη νέα πτέρυγα από το κύριο κτιριακό συγκρότημα... Ο Κώστας Χίππης να περιμένει με αυτοκίνητο στην πίσω πλευρά του νοσοκομείου, στην οδό Χείλωνος, που διασχίζει τον ποταμό και συνενώνεται με την οδό Μετοχίου, αντικειμενικός σκοπός ο φ. Ε. Παπαϊωάννου να

μεταφερθεί στο σπίτι που είχε επιλεγεί στον Στρόβολο.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να διευκρινίσουμε ότι το "παράθυρο απόδρασης" που είχε σκεφθεί και εισηγηθεί ο Δήμαρχος Λεμεσού κ. Παρτασίδης, δεν ήταν τώρα άλλο από το χώρισμα "κοντραμπλακέ" που ήταν το "κλειδί" της απόδρασης.

Στις δύο παρά πέντε το μεσημέρι ο κ. Παπαϊάννου ζητεί από τον Τούρκο φρουρό του θαλάμου πολιτικών κρατουμένων (κάποιο Μουσταφά Γιαλιώτη που παλαιότερα εκτελούσε χρέη βοηθού δημίου) την άδεια να μεταβεί στο μπάνιο για να πλυθεί και να ξυριστεί. Ο Μουσταφάς συγκατατίθεται και ο Γ.Γ. του ΑΚΕΛ σέρνοντας τα βήματά του αρχίζει να διασχίζει τον μεγάλο θάλαμο ασθενών που συνεχόταν με τον θάλαμο πολιτικών κρατουμένων, προς τις αίθουσες μπάνιου, αποχωρητηρίων και κλιβάνου.

Πλάϊ εκεί βρισκόταν και το χώρισμα του "κοντραμπλακέ". Προτού ζητήσει την άδεια από τον βαρδιάνο, ο κ. Παπαϊωάννου αποκαλύπτει στον μ. γιατρό Κοκονά, που μαζί με τον κρατούμενο του στρατοπέδου Κοκκινοτριμηθιάς Τάκη Σταύρου νοσηλευόταν στον ίδιο θάλαμο πολιτικών κρατουμένων, την πρόθεση του ν' αποδράσει και τον παρακαλεί ν' απασχολήσει τον φρουρό όσο γινόταν περισσότερο.

Ετσι και έγινε. Ο φρουρός, άλλωστε, δεν είχε λόγους ν' ανησυχεί μια και ο κρατούμενος ήταν τόσο "εξαντλημένος" ώστε μόλις και μετά βίας περπατεί.

Στις δύο μετά το μεσημέρι ο κ. Παπαϊωάννου βρίσκεται προς το "κοντραμπλακέ", το οποίο όμως προκειται για οδυσνηρή έκπληξη- ούτε λυμένο, ούτε χαλαρωμένο ήταν... Τι έπρεπε να γίνει; Εκείνη τη στιγμή από το τζάμι που βρισκόταν πάνω από το "κοντραμπλακέ" μέχρι το ταβάνι, φάνηκε ο Αντώνης Τουφεξής. Τι ακριβώς είχε συμβεί;

Όμως παρά το ξαφνικό εμπόδιο η απελευθέρωση του Εζεκία Παπαϊωάννου πλησίαζε...